

Informační zpráva za měsíc leden 2019

Obsah zprávy

I. Judikatura

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 25 Cdo 1481/2017-108, ze dne 26.9.2018
Pozemní komunikace a náhrada škody [str. 2]

II. K judikatuře

Podrobnější informace k materiálům z části I. této zprávy [str. 2 až 6]

III. K některým vybraným otázkám

1) K otázce promlčení nároku na náhradu nemajetkové újmy v případě nezákonného trestního stíhání a dobré mravy [str. 6 až 10]

2) K otázce stávky mimo kolektivní vyjednávání [str. 10 až 13]

IV. Články a názory

1) Novinky v zadržování řidičského průkazu [str. 13 až 15]

2) Ochrana před nezákonným zásahem správního orgánu [str. 15 až 18]

3) Výpověď pro neuspokojivé pracovní výsledky před uplynutím lhůty poskytnuté k jejich nápravě [str. 18 až 21]

V. Nové právní předpisy

Prosinec 2018 – Leden 2019 (od částky 158 do částky 9 24.1.) [str. 21]

I.

Judikatura

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 25 Cdo 1481/2017-108, ze dne 26.9.2018
Pozemní komunikace a náhrada škody

II.

K judikatuře

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 25 Cdo 1481/2017-108, ze dne 26.9.2018
Pozemní komunikace a náhrada škody

Skutkové okolnosti případu

Nejvyšší soud České republiky rozhodoval v právní věci občanky jako žalobkyně proti žalovanému, kterým bylo hlavní město Praha o náhradu škody.

Obvodní soud jako soud nalézací shledal opodstatněným nárok žalobkyně na náhradu za újmu na zdraví, kterou utrpěla dne v lednu 2013 při pádu na zasněženém chodníku v Praze. Dovedl odpovědnost žalovaného města s odůvodněním, že chodník vykazoval závadu ve schůdnosti (neodmetený sníh a neodstraněný zmrazek), přičemž žalovaný porušil právní povinnost tím, že nezajistil zimní údržbu chodníku v rozporu s pravidly stanovenými pro zimní ošetřování chodníků. Žalovaný se odpovědnosti nemůže zprostit tím, že v rozporu s dobrými mravy svým vlastním nařízením zahrnul plně užívanou a vytíženou komunikaci v centru hlavního města mezi místa, na nichž se pro údajný malý dopravní význam nezajišťuje odstraňování sněhu a náledí.

K odvolání žalovaného odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobu v plném rozsahu zamítl. Odmítl závěr o závadě ve schůdnosti s odůvodněním, že k pádu nedošlo na ojediněle neschůdném místě, neboť chodník nebyl vůbec posypán a byl celkově namrzlý. Žalobkyně však mohla stav chodníku vzhledem k pravidelným cestám těmito místy předpokládat a mohla přizpůsobit svůj pohyb stavebnímu a dopravně technickému stavu chodníku. Zjištěná námraza a náledí tak nebyly nepředvídatelnou závadou ve schůdnosti, která by zakládala objektivní odpovědnost správce komunikace. Žalovaný podle odvolacího soudu neporušil ani prevenční povinnost (§ 415 obč. zák. platného do 31.12. 2013 „*Každý je povinen počítat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, na majetku, na přírodě a životním prostředí.*“), neboť předmětnou ulici nezahrnul do plánu zimní údržby hlavního města Prahy a nebyl proto povinen ji v zimě udržovat.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně dovolání.

Právní posouzení věci Nejvyšším soudem

V něm vytýká odvolacímu soudu nesprávnost závěru, že předmětná ulice je komunikací malého dopravního významu. Jde naopak o hojně využívanou komunikaci v centru hlavního města, kterou nemůže její vlastník svým vlastním rozhodnutím vyřadit z okruhu ošetřovaných komunikací, a vyloučit se tak z odpovědnosti za škodu. Postup žalovaného, který takovou komunikaci zařadil svým nařízením mezi místa, kde se neprovádí zimní údržba, je v rozporu s dobrými mravy i se zákonem. Tím žalovaný podle jejího názoru porušil právní povinnost (srov. § 420 odst. 1 obč. zák. platného do 31.12. 2013 „**(1) Každý odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti.**“ ...) a odpovídá za škodu na zdraví vzniklou závadou ve schůdnosti, kterou dovolatelka ani při obezřetné chůzi respektující stav komunikace či důsledky povětrnostních vlivů nemohla předpokládat a účinně na ni reagovat. Za absurdní označila závěr odvolacího soudu, že by její znalost místa, kterým denně prochází, vylučovala závadu ve schůdnosti vyvolanou systematickým neplněním povinnosti vlastníka komunikace. Navrhla, aby byl napadený rozsudek zrušen a věc vrácena odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření k dovolání zdůraznil, že nevyřadil předmětný chodník ze zimní údržby účelově, nýbrž s ohledem na kapacitní možnosti Technické správy komunikací hl. m. Prahy, která zajišťuje údržbu všech komunikací ve vlastnictví žalovaného. Podle jeho názoru je třeba udržovat zejména komunikace, které zprostředkovávají pro občany přístup k významným zastávkám městské hromadné dopravy, školám, školkám, zdravotnickým zařízením, veřejným institucím, apod. Plány zimní údržby jsou každoročně revidovány a dosud nezazněl žádný návrh, aby kontroverzní ulice do nich byla zařazena. Navrhuje proto, aby dovolání bylo zamítnuto.

Nejvyšší soud jako soud dovolací dospěl k závěru, že dovolání žalobkyně je přípustné pro **otázku podmínek vynětí pozemní komunikace ze zimní údržby, která dosud nebyla dovolacím soudem řešena.**

Podle ***zákona o pozemních komunikacích***, ve znění účinném do 30. 12. 2015 (srov. ***§ 26 odst. 2)*** v době, kdy žalobkyně upadla na chodníku, v zastavěném území obce jsou místní komunikace a průjezdní úsek silnice schůdné, jestliže umožňují bezpečný pohyb chodců, kterým je pohyb přizpůsobený stavebnímu stavu a dopravně technickému stavu těchto komunikací a povětrnostním situacím a jejich důsledkům.

Podle ***odstavce 5 tohoto ustanovení*** povětrnostními situacemi a jejich důsledky, které mohou podstatně zhoršit nebo přerušit sjízdnost, jsou vánice a intenzivní dlouhodobé sněžení, vznik souvislé námrazy, mlhy, oblevy, mrznoucí déšť, vichřice, povodně a přívalové vody a jiné obdobné povětrnostní situace a jejich důsledky.

Podle odstavce 7 tohoto ustanovení závadou ve schůdnosti pro účely tohoto zákona se rozumí taková změna ve schůdnosti pozemní komunikace, kterou nemůže chodec předvídat při pohybu přizpůsobeném stavebnímu stavu a dopravně technickému stavu a povětrnostním situacím a jejich důsledkům.

Podle § 27 odst. 1 citovaného zákona uživatelé dálnice, silnice, místní komunikace nebo chodníku nemají nárok na náhradu škody, která jim vznikla ze stavebního stavu nebo dopravně technického stavu těchto pozemních komunikací.

Podle odstavce 3 tohoto ustanovení vlastník místní komunikace nebo chodníku odpovídá za škody, jejichž příčinou byla závada ve schůdnosti chodníku, místní komunikace nebo průjezdního úseku silnice, pokud neprokáže, že nebylo v mezích jeho možností tuto závadu odstranit, u závady způsobené povětrnostními situacemi a jejich důsledky takovou závadu zmírnit, ani na ni předepsaným způsobem upozornit.

Podle odstavce 5 tohoto ustanovení úseky silnic, místních komunikací a chodníků, na kterých se pro jejich malý dopravní význam nezajišťuje sjízdnost a schůdnost odstraňováním sněhu a náledí, je vlastník povinen označit podle zvláštního právního předpisu nebo prováděcího právního předpisu. Vymezení takových úseků silnic stanoví příslušný kraj svým nařízením a vymezení úseků místních komunikací a chodníků stanoví příslušná obec svým nařízením.

Právní úprava obsažená v *silničním zákoně* zakládá přísnou, tzv. objektivní odpovědnost vlastníka (správce) komunikace za škody, jejichž příčinou byly závady ve sjízdnosti či ve schůdnosti. Tím není vyloučena případná obecná odpovědnost vlastníka (správce) komunikace za konkrétní porušení právní povinnosti s presumovaným zaviněním, a to podle obecného předpisu, jímž je *občanský zákoník*; v posuzovaném případě se vzhledem k datu tvrzeného porušení právní povinnosti použije podle přechodného ustanovení *§ 3028 odst. 3*, resp. *§ 3079 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník*, účinný do 31. 12. 2013.

Odvolací soud následně důvodně řešil, zda žalovaný odpovídá za škodu podle obecné úpravy v občanském zákoníku. Nemýlil se v obecném závěru, že není-li místní komunikace malého dopravního významu zařazena do plánu zimní údržby města, neporušuje vlastník právní povinnost ani obecnou prevenční povinnost, jestliže ji v zimě od sněhu a náledí neošetřuje. Zde ovšem odvolací soud ale nesprávně dovodil, že určil-li žalovaný předmětnou ulici svým obecně závazným předpisem jako komunikaci malého dopravního významu, je tím automaticky vyloučen závěr o porušení povinnosti zajišťovat její zimní údržbu. Z *ustanovení § 27 odst. 5 silničního zákona* totiž vyplývá, že obec či kraj nemohou ze zimní údržby tímto způsobem vyřadit libovolnou komunikaci podle své úvahy, nýbrž mají prostor pouze pro určení těch komunikací, které nebudou v zimě ošetřovat, mají-li malý dopravní význam. **Ve sporu o náhradu škody vzniklé chodci musí soud opřít svůj závěr o porušení právní povinnosti z**

hlediska obecné odpovědnosti vlastníka komunikace též o právní posouzení, zda vyřazená komunikace je místem způsobilým k provedení výluky v zimním úklidu, resp. zda se jednalo o komunikaci malého dopravního významu, protože jedině ohledně komunikace takového charakteru může být vlastník povinností zimní údržby zproštěn, jak důvodně namítá dovolatelka.

Odvolací soud označil dané místo sice za poměrně frekventované, nicméně spíše pěšími turisty, přičemž ulice je krátká a lze ji obejít; v postupu žalovaného při zařazení mezi ulice, jejichž zimní údržba se nezajišťuje, neshledal žádnou závadu. Dovolací soud s tímto závěrem nesouhlasil. Předmětná ulice sice není hlavní dopravní tepnou, nicméně se nachází v historickém centru hlavního města a ústí do křižovatky ulic Národní a Spálená. Je tzv. notorií, kterou není třeba dokazovat, že Národní je jednou z nejznámějších a nejfrekventovanějších pražských tříd, na níž se nachází řada historických památek, kulturních zařízení i jinak společensky významných budov. Ulice N. P. pak od ní vede směrem k centru Starého Města, bezprostředně k ulicím Bartolomějská, Husova, Jilská a k Betlémskému náměstí, takže přestože se již nachází v dopravně méně exponovaném úseku, nezátíženém tramvajovou dopravou, její dopravní význam je nepopíratelný. Ani okolnost, že ji lze obejít (podobně jako řadu jiných z husté sítě ulic), nesnižuje její význam natolik, aby odůvodňoval vynětí z povinnosti zimní údržby. Naopak právě to, že jde o nejkratší spojnici mezi přílehlou částí Starého Města a stanicí městské hromadné dopravy (tramvají a metra) Národní třída, její význam pro chodce zvyšuje. Lze tudíž uzavřít, že inkriminovaná ulice není komunikací malého dopravního významu a není možno ohledně ní využít postupu upraveného v [§ 27 odst. 5 silničního zákona](#), tedy, že obec či kraj nemohou ze zimní údržby tímto způsobem vyřadit libovolnou komunikaci podle své úvahy; učinil-li tak žalovaný a na základě toho neprováděl v předmětném období dostatečnou zimní údržbu chodníku v této ulici, porušil právní povinnost ve smyslu § 420 odst. 1 obč. zák. (srov. citaci znění na str. 3).

Je tedy zřejmé, že dovolací důvod uplatněný žalobkyní je opodstatněný. Nejvyšší soud proto shledal rozsudek odvolacího soudu věcně nesprávným a v celém rozsahu jej zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Právní věta: *Není-li místní komunikace malého dopravního významu zařazena do plánu zimní údržby města, neporušuje vlastník právní povinnost ani obecnou prevenční povinnost, jestliže ji v zimě od sněhu a náledí neošetřuje. Z ustanovení § 27 odst. 5 silničního zákona vyplývá, že obec či kraj nemohou ze zimní údržby tímto způsobem vyřadit libovolnou komunikaci podle své úvahy, nýbrž mají prostor pouze pro určení těch komunikací, které nebudou v zimě ošetřovat, mají-li malý dopravní význam. Ve sporu o náhradu škody vzniklé chodci musí soud opřít svůj závěr o porušení právní povinnosti z hlediska obecné odpovědnosti vlastníka komunikace též o právní posouzení, zda vyřazená komunikace je místem způsobilým k provedení výluky v zimním úklidu, resp. zda se jednalo o komunikaci malého dopravního významu, protože jedině ohledně komunikace takového charakteru může být vlastník povinností zimní údrž-*

by zproštěn. Nejde o postup v rozporu s dobrými mravy, zařadí-li vlastník mezi dopravně nevýznamné komunikace i takovou, která do této kategorie nepatří, nýbrž o postup v rozporu se zákonem, který v konečném důsledku znamená porušení právní povinnosti ve smyslu § 420 odst. 1 obč. zák., není-li na tomto základě komunikace vůbec udržována. Povinnost zimního úklidu kladená na vlastníka komunikací obecně již z titulu jeho vlastnictví (podle čl. 11 odst. 3 věty první ústavního zákona č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje Listina základních práv a svobod, vlastnictví zavazuje) nemůže být bezbřehá či dokonce absolutní a nemůže jej nezvladatelně zatížit. Vlastník proto nemá povinnost udržovat veškeré své místní komunikace sjízdné a schůdné, k výjimkám ovšem musí mít opodstatněný důvod. Ten mu dává silniční zákon tím, že umožňuje v zájmu řádné údržby skutečně potřebných míst vyřadit z této povinnosti komunikace dopravně druhořadé, tedy zejména takové, které se nacházejí v místech zřídka používaných či jinak nevýznamných.

Celý text judikátu lze nalézt na

<https://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/pozemni-komunikace-a-nahrada-skody-108754.html> (náhled 24.1. 2019)

III.

K některým vybraným otázkám

1) K otázce promlčení nároku na náhradu nemajetkové újmy v případě nezákonného trestního stíhání a dobré mravy

Listina základních práv a svobod ve svém článku 36 odst. 3 zakotvuje každému právo na náhradu škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím orgánu veřejné moci. Jedním z případů, při kterém stát odpovídá za škodu ¹⁾ způsobenou při výkonu státní moci, je vedení nezákonného trestního stíhání ²⁾ ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb., *zákon o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem* (dále jen „OdpŠk“).

K samotné odpovědnosti státu musí být nejprve naplněny zákonné podmínky pro vznik nároku na náhradu újmy za nezákonně vedené trestní stíhání, přičemž relevantní ve vztahu k odpovědnosti státu je dle ustálené rozhodovací praxe především **výsledek trestního stíhání** ³⁾. Každé zahájení trestního stíhání je bezesporu způsobilé významně negativním způsobem ovlivnit život člověka.

V případě zprošťujícího rozsudku (popř. zastavení trestního stíhání z jiného důvodu) pak v mnohých případech vzniká trestně stíhané osobě (dále jen „Poškozený“), kromě **nároku na náhradu škody**, i **nárok na náhradu nemajetkové újmy**, který má do určité míry sloužit jako kompenzace neoprávněného zásahu do životní sféry jednotlivce. Podmínky vzniku tako-

Asociace občanských poraden, z.s.

Sabinova 287/3, 130 00 Praha 3

IČO 65998642

Tel: 284 019 220

Email: aop@obcanskeporadny.cz

www.obcanskeporadny.cz

vého nároku v jednotlivých případech představují složitou problematiku významně přesahující rozsah tohoto článku. Zajímavou právní otázkou v oblasti odškodňování v režimu OdpŠk tvoří institut **promlčení**, především pak promlčení nároku na náhradu nemajetkové újmy, kterému je věnován tento stručný příspěvek.

Za účelem získání náhrady újmy za nezákonné trestní stíhání je nezbytné, aby ke splnění hmotněprávních podmínek vzniku nároku přistoupilo také aktivní jednání Poškozeného, který se musí v průběhu celého trestního řízení bránit proti obvinění a zároveň musí po jeho skončení v zákonem stanovených lhůtách uplatnit svůj nárok žádostí u příslušného orgánu ⁴⁾.

Zákon (OdpŠk) upravuje délku promlčecí doby ⁵⁾ **rozdílně** od obecného režimu zákona č. 89/2012Sb., občanského zákoníku, přičemž pro jednotlivé druhy nároků jsou navíc tyto časové úseky upraveny odlišně. V případě nároku na náhradu nemajetkové újmy je délka **subjektivní** promlčecí doby **6 měsíců (objektivní 10 let)** a počíná běžet „ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o vzniklé nemajetkové újmě“ ⁶⁾. Výkladový problém v citovaném ustanovení může představovat přesné určení okamžiku, kdy se Poškozený o nemajetkové újmě „dozvěděl“.

Na první pohled by se mohlo zdát, že promlčecí doba počíná běžet např. okamžikem vyhlášení zprošťujícího rozsudku (za předpokladu nabytí právní moci při vzdání se práva na odvolání ze strany státního zástupce) a konec této doby nastane, bez ohledu na další skutečnosti, marným uplynutím 6 měsíců. Při posuzování a určování mezníků této promlčecí doby však v praxi mohou u konkrétních případů nastat výkladové problémy.

Zákon č. 141/1961 Sb., *zákon o trestním řízení soudním* (dále jen „*tr. řád*“) dává soudům povinnost písemně vyhotovit rozsudek a předat jej k doručení ve lhůtě, podle okolností, pěti až maximálně dvaceti pracovních dnů. V obtížných případech stanovuje z těchto lhůt výjimku předseda jednotlivého soudu ⁷⁾. Ve složitějších trestních kauzách s vyšším počtem obviněných však mnohdy trvá sepsání a doručení písemného vyhotovení rozsudku dlouhou dobu (v některých případech i déle než 6 měsíců od vyhlášení rozsudku). Podle gramatického výkladu OdpŠk by to v rozsáhlých kauzách znamenalo, že Poškozený by pro zachování promlčecí doby musel podat žádost o náhradu újmy k MS dříve, než by mu bylo doručeno písemné vyhotovení pravomocného rozhodnutí. Poškozený by v takovém případě byl nucen vyčíslit výši jemu způsobené újmy, aniž by měl možnost se seznámit s odůvodněním takového rozhodnutí. Významnou roli v obdobných případech by měl hrát korektiv dobrých mravů jako jeden ze základních principů právního řádu ⁸⁾.

Výše popsanou otázkou se již zabýval *Ústavní soud České republiky*, který v nálezu ze dne 14. září 2016, sp. zn. *I. ÚS 1532/16* (dále jen „*Nález*“), uvedl: „*odůvodnění soudu může mít přímý vliv na výši způsobené nemajetkové újmy... Tyto úvahy vedou Ústavní soud k závěru, že teprve po obdržení písemného vyhotovení pravomocného zprošťujícího rozsudku je v řadě*

případů bývalý obžalovaný schopen naznat, zda mu vznikl nárok na náhradu nemajetkové újmy za nezákonné stíhání a jaká je jeho výše.“

Odůvodnění soudního rozhodnutí představuje jeden ze základních atributů práva na spravedlivý proces a zároveň elementární součást převážné většiny rozhodnutí vydaných orgány veřejné moci. Podle výše zmiňovaného Nálezu lze za určitých okolností **úspěšně odmítnout námitku promlčení nároku na náhradu nemajetkové újmy v případech, kdy Poškozený obdrží písemné vyhotovení (např. zprošťujícího rozhodnutí) až po marném uplynutí promlčecí doby.** Toto marné uplynutí promlčecí doby je totiž způsobené státem (konáním, resp. nekonáním orgánů činných v trestním řízení) a ten se nemůže promlčení sám dovolávat, neboť neposkytl Poškozenému informace nutné k náležitému uplatnění nároku, ač je k tomu ze zákona povinen ⁹⁾.

Závěr

OdpŠk, oproti obecným promlčecím lhůtám/dobám dle jiných právních předpisů, stanovuje poměrně krátkou dobu k uplatnění nároku na náhradu nemajetkové újmy způsobené státem. Počítání šestiměsíční promlčecí doby od vyhlášení rozhodnutí oproti doručení písemného odůvodnění není obecně protiústavní ¹⁰⁾. V jednotlivých případech je však podle konkrétních okolností případů nezbytné přihlídnout zejména k době vyhotovení písemného vyhotovení rozsudku, případně i k jiným závažným okolnostem neuplatnění nároku na náhradu nemajetkové újmy včas, resp. v promlčecí době, ze strany Poškozeného.

Poškozený má podle Ústavního soudu na základě obsahu odůvodnění rozsudku možnost se rozhodnout, zda bude požadovat náhradu nemajetkové újmy (často v penězích), a především v jaké konkrétní výši nárok na náhradu nemajetkové újmy uplatní u Ministerstva spravedlnosti. Promlčecí doba je v takovém případě relativně krátká a je správné, že Poškozenému má být poskytnut dostatečný časový prostor pro seznámení se s písemným vyhotovením odůvodnění, aby si náležitě mohl rozmyslet, zda újmu pociťuje, zda vůbec požadovat náhradu nemajetkové újmy v penězích, a především pak v jaké konkrétní výši ¹¹⁾.

Na základě výše uvedeného, s přihlédnutím ke zmíněnému nálezu, dlouhé čekání na doručení písemného vyhotovení rozsudku prakticky, v souladu s ústavními hodnotami, nepřímou prodlužuje promlčecí dobu k uplatnění nároku na náhradu nemajetkové újmy ve smyslu OdpŠk v případě, kdy ani soud nestihne do 6 měsíců od vyhlášení vyhotovit rozsudek písemně.

Pokud Poškozený obdrží písemné vyhotovení rozsudku v relativně krátké době po jeho vyhlášení, pravděpodobně nebude mít později možnost úspěšně odmítnout námitku promlčení pro její rozpor s dobrými mravy. Takovou možnost má ovšem v případě, kdy soud je sám v prodlžení s písemným vyhotovováním odůvodnění rozsudku tak dlouho, že dojde k uplynutí promlčecí doby nároku na náhradu nemajetkové újmy. Za situace, kdy Poškozený obdrží písem-

né vyhotovení zprošťujícího rozsudku např. krátce před koncem promlčecí doby (tedy před 6 měsíci od vyhlášení), bude potenciální námitku promlčení (za předpokladu uplatnění nároku po marném uplynutí promlčecí doby) nutno posuzovat individuálně s ohledem na konkrétní okolnosti případu tak, aby doba k uplatnění nároku byla pro Poškozeného přiměřená k náležitě ochraně jeho práv v důsledků nezákonného trestního stíhání orgány činnými v trestním řízení.

Posledně popsaná situace však nebyla doposud u nejvyšších soudních instancí řešena. V každém případě představuje výše popsaná otázka námět pro další diskuzi, i vzhledem k možné budoucí rozhodovací soudní praxi.

¹⁾ pozn. Přesněji obecně za újmu, která v sobě zahrnuje škodu a nemajetkovou újmu, ke které v mnohých případech nezákonně vedeného trestního stíhání nepochybně dochází.

²⁾ § 5 písm. a) ve spojení s § 8 odst. 1 OdpŠk

³⁾ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. června 2016, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011

⁴⁾ Dochází-li k újmě v trestním řízení, je tímto orgánem jednajícím za stát dle § 6 odst. 2 písm. a) OdpŠk Ministerstvo spravedlnosti (dále je „MS“)

⁵⁾ OdpŠk pracuje nadále s terminologií předchozího občanského zákoníku, tedy uvádí promlčecí dobu nikoliv lhůtu

⁶⁾ § 32 odst. 3 OdpŠk

⁷⁾ § 129 odst. 3 tr. řádu

⁸⁾ Podle nálezu Ústavního soudu ČR ze dne 3. dubna 2018, sp. zn. II. ÚS 76/17: „Institut dobrých mravů je tedy jakousi otevřenou "branou", kterou mohou být do podústavního práva "vpuštěny" ústavní hodnoty a principy v situacích, kdy výklad zákona vede k nespravedlivým či z ústavního hlediska jinak problematickým a nepřiměřeným důsledkům.“

⁹⁾ Nález Ústavního soudu ze dne 14. září 2016, sp. zn. I. ÚS 1532/16

¹⁰⁾ Tamtéž.

¹¹⁾ Výše požadované náhrady újmy může být relevantní i v případném budoucím soudním sporu Obviněného proti státu, a to s ohledem na zásadu přiznávání nákladů řízení podle úspěchu ve věci.

Celý text článku lze nalézt na

<https://www.epravo.cz/top/clanky/promlčení-naroku-na-nahradu-nemajetkove-ujmy-v-případe-nezakonneho-trestního-stihání-a-dobře-mravy-108733.html> (náhled 24.1.2019)

2) K otázce stávky mimo kolektivní vyjednávání

Právo na stávku je významným **právem zaměstnanců, důsledky jeho uplatnění nese v první řadě zaměstnavatel**. Zaměstnavatelé by tedy měli být obeznámeni s tím, kdy a za jakých podmínek může být stávka vedena. S ohledem na situaci na trhu práce lze navíc očekávat, že se zaměstnavatelé budou v budoucnosti s (hrozící) stávkou setkávat častěji, než tomu bylo dosud.

Právo na stávku je zaručeno Listinou základních práv a svobod ¹⁾ a mezinárodními úmluvami - Mezinárodním paktem o hospodářských, sociálních a kulturních právech ²⁾, Úmluvou o svobodě sdružování a ochraně práva odborově se organizovat ³⁾ a Úmluvou o provádění zásad práva organizovat se a kolektivně vyjednat ⁴⁾. Dle Listiny je právo na stávku zaručeno „za podmínek stanovených zákonem“.

Jediným zákonem, který podmínky stávek upravuje, je *zákon č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání* ⁵⁾. Ze zákona o kolektivním vyjednávání plyne, že stávka je až krajním řešením sporu o uzavření kolektivní smlouvy, zákon jasně stanoví, že jí povinně musí předcházet neúspěšné řízení mezi zaměstnavatelem a zaměstnanci vedené před zprostředkovatelem ⁶⁾, upravuje minimální požadavky na vyhlášení stávky ⁷⁾, pravidla jejího vedení, průběhu a ukončení.

Neexistuje jiný vnitrostátní právní předpis, který by právo na stávku upravoval. **To však neznamená, že by nebylo možné stávku vést i v jiných případech, než je kolektivní vyjednávání.** Dle Nejvyššího soudu lze právo na stávku vykonávat nejen ve sporu o uzavření kolektivní smlouvy, ale i **za účelem obrany jiných hospodářských a sociálních zájmů zaměstnanců** u jejich zaměstnavatele ⁸⁾. Vymezení oprávněných důvodů stávky („obrana hospodářských a sociálních zájmů zaměstnanců“) je velmi široké a judikatury, z níž by vyplývaly konkrétní mantinely, existuje minimum. Vyššími soudy bylo judikováno ⁹⁾, že prosazování personálních požadavků stávkujících (konkrétně se jednalo o stávku vedenou některými zaměstnanci školy na podporu odvolané ředitelky školy) není důvodem pro vyhlášení stávky. Určení nezákonnosti stávky by se zaměstnavatel musel domáhat soudní cestou (určovací žalobou s povinností prokázat právní zájem na určení).

Subjektem realizujícím právo na stávku bude především ¹⁰⁾ (nikoliv tedy výlučně!) kolektiv zaměstnanců v organizaci hájící jejich hospodářská a sociální práva. Primárně samozřejmě půjde o odborovou organizaci, ale vyloučena není ani stávka vyhlášená kolektivem ¹¹⁾ zaměstnanců, kteří nejsou odborově sdruženi.

Asociace občanských poraden, z.s.
Sabinova 287/3, 130 00 Praha 3
IČO 65998642
Tel: 284 019 220
Email: aop@obcanskeporadny.cz
www.obcanskeporadny.cz

Vedle chybějící zákonné úpravy legitimních důvodů pro vedení stávky se jeví jako nejzásadnější problém **absence úpravy, která by stanovila předpoklady a pravidla pro vedení stávky mimo kolektivní vyjednávání**. Jak bylo uvedeno výše, neexistuje právní předpis regulující stávku mimo kolektivní vyjednávání, Nejvyšší soud ¹²⁾ navíc pro tyto případy dovedl zákaz analogického použití zákona o kolektivním vyjednávání.

Za této situace tedy může stávku mimo kolektivní vyjednávání vyhlásit i jen jedna z několika odborových organizací působících u zaměstnavatele, nezbytný není ani souhlas většiny zaměstnanců se stávkou a neuplatní se ani další pravidla dle zákona o kolektivním vyjednávání.

Judikatura Nejvyššího soudu dovozuje následující (velmi obecné) omezení: „*Právo na stávku musí být vykonáváno způsobem, který šetří jak práva osob na stávce nezúčastněných, tak práva zaměstnavatele; ani skutečnost, že se někdo zúčastní stávky, jej neopravňuje k tomu, aby nad míru nezbytnou pro realizaci práva na stávku omezoval práva jiných osob.*“ ¹³⁾ Jediným korektivem práva na vedení stávky (mimo spory o uzavření kolektivní smlouvy) je tedy **povinnost stávkujících zaměstnanců šetřit práva ostatních osob včetně zaměstnavatele**.

Českomoravská konfederace odborových svazů (dále jen „ČMKOS“) vypracovala dokument *Právní výklad stávky* ¹⁴⁾ obsahující doporučení odborovým organizacím ohledně základních pravidel vedení stávek vč. stávek mimo rámec kolektivního vyjednávání. Pochopitelně se nejedná o právně závazný dokument, ale s ohledem na postavení ČMKOS by zásady obsažené v jeho výkladovém stanovisku měly být organizátorem stávky respektovány jako postup „dobré praxe“.

S přihlédnutím k obsahu tohoto výkladu ČMKOS lze mít za to, že stávka mimo kolektivní vyjednávání je vyhlášena a vedena v souladu s právem, pokud jsou splněny následující předpoklady:

- a)** existuje legitimní důvod stávky (požadavek směřující k ochraně konkrétních hospodářských nebo sociálních práv zaměstnanců),
- b)** ke stávce bylo přistoupeno až jako ke krajnímu řešení (tj. předcházela jí neúspěšná jednání mezi zaměstnavatelem a zaměstnanci přiměřeného trvání a průběhu),
- c)** počet zaměstnanců, kteří se hodlají stávky zúčastnit, musí být dostatečný k tomu, aby organizátor stávky (odborová organizace nebo jiný kolektiv zaměstnanců) mohl dosáhnout splnění cíle stávky,
- d)** organizátor stávky a stávkující zaměstnanci jsou povinni při informování veřejnosti o stávce a vysvětlování smyslu a cíle stávky šetřit práva zaměstnavatele – neinformovat nepravdivým či zavádějícím způsobem, respektovat obchodní tajemství zaměstnavatele atd.,

e) organizátor stávky s přiměřeným předstihem (např. tři pracovní dny) před plánovaným zahájením stávky zaměstnavateli písemně oznámí:

- kdy bude stávka zahájena,
- dobu jejího předpokládaného trvání,
- důvody a cíle stávky,
- jména zástupců stávkového výboru nebo kontaktní osoby, které jsou oprávněny zastupovat účastníky stávky,

f) organizátor stávky předá zaměstnavateli jmenný seznam zaměstnanců, kteří se zúčastní stávky (pro účely výpočtu mzdy),

g) stávkující zaměstnanci nesmí nad nezbytnou míru omezovat práva ostatních osob vč. zaměstnavatele, tj. nesmí např.:

- donucovat ostatní zaměstnance k účasti na stávce,
- bránit zaměstnancům, kteří chtějí pracovat, v přístupu na pracoviště, ve výkonu práce a v odchodu z pracoviště,
- poškozovat či zneužívat majetek zaměstnavatele,

h) organizátor stávky informuje subjekty, které informoval o vyhlášení stávky (zejm. zaměstnavatel, stávkující i nestávkující zaměstnanci, média), o jejím ukončení.

Stávka vedená mimo rámec sporů o uzavření kolektivní smlouvy nemá právními předpisy stanovená žádná pevná pravidla. **Přijetí příslušné právní úpravy, která by obdobně jako pro stávku při kolektivním vyjednávání stanovila limity práva na stávku vedenou mimo kolektivní vyjednávání, by beze sporu práva a povinnosti odborů, zaměstnanců i zaměstnavatele vyjasnilo.** Do doby, než příslušný zákon vznikne, bohužel nezbude, než se spoléhat na výklad judikaturou založené povinnosti stávkujících odborových organizací a zaměstnanců šetřit během stávky práva ostatních osob včetně zaměstnavatele.

¹⁾ Čl. 27 odst. 4 LZPS

²⁾ Zveřejněný vyhláškou Ministerstva zahraničních věcí č. 120/1976 Sb.

³⁾ Přijaté Mezinárodní organizací práce dne 9. 7. 1948 pod č. 87, uveřejněné sdělením Federálního ministerstva zahraničních věcí č. 489/1990 Sb.

⁴⁾ Přijaté dne 1. 7. 1949 pod č. 98, uveřejněné sdělením Federálního ministerstva zahraničních věcí č. 470/1990 Sb.

⁵⁾ Viz §§ 16 - 26 zákona č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁾ Ust. § 16 odst. 1 zákona č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání, ve znění pozdějších předpisů

⁷⁾ Souhlas alespoň dvou třetin zaměstnanců zaměstnavatele, kteří o stávce hlasovali, a účast alespoň poloviny zaměstnanců (ust. § 17 zákona č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání, ve znění pozdějších předpisů)

⁸⁾ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 11. 2002, sp. zn. 21 Cdo 2104/2001

⁹⁾ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 11. 2002, sp. zn. 21 Cdo 2104/2001, k obdobnému závěru dospěl již dříve Vrchní soud v Praze v usnesení ze dne 27. 2. 1998 sp. zn. 2 Co 157/97

¹⁰⁾ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 11. 2002, sp. zn. 21 Cdo 2104/2001

¹¹⁾ Přičemž není jasné, o jak početný kolektiv by se mělo jednat.

¹²⁾ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 11. 2002, sp. zn. 21 Cdo 2104/2001

¹³⁾ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 1. 2002, sp. zn. 21 Cdo 2489/2000

¹⁴⁾ Zpracováno Odborovým svazem státních orgánů a organizací

Celý text článku lze nalézt na

<https://www.epravo.cz/top/clanky/stavka-mimo-kolektivni-vyjednavani-108703.html>
(náhled 24.1. 2019)

IV.

Články a názory

1) Novinky v zadržování řidičského průkazu

Bez větší pozornosti vstoupil ke dni 1. 10. 2018 v účinnost zákon č. *193/2018 Sb., kterým se mění zákon č. 56/2001Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích a o změně zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění zákona č. 307/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.*

Kromě jiných změn došlo tímto zákonem k zásadní změně úpravy **zadržení řidičského průkazu**, neboť bylo změněno ustanovení *§ 118c odst. 2 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na*

Asociace občanských poraden, z.s.
Sabinova 287/3, 130 00 Praha 3
IČO 65998642
Tel: 284 019 220
Email: aop@obcanskeporadny.cz
www.obcanskeporadny.cz

pozemních komunikací a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), které upravuje případy, kdy obecní úřad obce s rozšířenou působností vrátí zadržený řidičský průkaz jeho držiteli.

Nově tak obecní úřad obce s rozšířenou působností **vrátí** zadržený řidičský průkaz jeho držiteli nejen v případě, že nerozhodne o zadržení řidičského průkazu podle *§ 118c odst. 1 zákona o silničním provozu*, nebo pokud v pravomocně skončeném řízení o skutku, pro který byl řidičský průkaz zadržen, nebyl uložen trest nebo správní trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel, ale také **v případě, že nebylo pravomocně skončeno řízení o skutku, pro který byl řidičský průkaz zadržen, a ode dne zadržení řidičského průkazu uplynula doba, na kterou a) byl rozhodnutím vydaným v prvním stupni řízení o tomto skutku uložen trest nebo správní trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel, nebo b) lze uložit trest nebo správní trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel za tento skutek.**

Velký význam této změny je dán tím, že do 30. 9. 2018 zákon neumožňoval, aby obecní úřad obce s rozšířenou působností řidičský průkaz, o jehož zadržení bylo správním orgánem rozhodnuto, vrátil jeho držiteli **před** pravomocným rozhodnutím ve věci skutku, pro který byl řidičský průkaz zadržen.

V praxi tak nezdědka docházelo k situacím, kdy řízení o skutku samém trvalo tak dlouho, že doba tohoto řízení převýšila dobu, na kterou byl trest **1)** zákazu činnosti uložen prvostupňovým rozhodnutím, nebo dokonce i maximální dobu, na kterou lze za daný skutek trest zákazu činnosti dle zákona uložit. I v případě, kdy byl držiteli zadrženého řidičského průkazu nakonec pravomocně uložen trest zákazu činnosti, tak doba faktického zadržení řidičského průkazu dobu takto uloženého trestu převýšila.

Ve vyjmenovaných případech je přitom obecní úřad obce s rozšířenou působností povinen zadržený řidičský průkaz jeho držiteli vrátit, a to **z moci úřední, tedy aniž by o vrácení řidičského průkazu musel jeho držitel požádat.**

Pokud tedy obecní úřad obce s rozšířenou působností řidičský průkaz jeho držiteli bez zbytečného odkladu nevrátí, jedná se o nesprávný úřední postup, přičemž za škodu, která v příčinné souvislosti s ním vznikne, nese za podmínek zákona č. 82/1998 Sb., *o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů*, odpovědnost stát.

Závěr

Nově jsou obecní úřady obce s rozšířenou působností **povinny zadržený řidičský průkaz**

Asociace občanských poraden, z.s.
Sabinova 287/3, 130 00 Praha 3
IČO 65998642
Tel: 284 019 220
Email: aop@obcanskeporadny.cz
www.obcanskeporadny.cz

vrátit vždy, pokud doba zadržení řidičského průkazu překročí dobu, na kterou byl dosud nepravomocně uložen trest zákazu činnosti, a to bez ohledu na skutečnost, že řízení o skutku samém dosud nebylo pravomocně ukončeno. To samé pak platí pro případ, že v řízení o skutku, pro který byl jeho držitel zadržen řidičský průkaz, dosud nebylo vydáno žádné rozhodnutí, ale již uplynula maximální doba, na kterou lze trest zákazu činnosti za daný skutek uložit.

¹⁾ Pro větší přehlednost textu dále trest i správní trest označuji pouze jako „trest“.

Celý text článku lze nalézt na
<https://www.epravo.cz/top/clanky/novinky-v-zadrzovani-ridicskeho-prukazu-108617.html> (náhled 24.1. 2019)

2) Ochrana před nezákonným zásahem správního orgánu

V systému prostředků právní ochrany proti nezákonné činnosti správního orgánu nalezneme vedle žaloby proti rozhodnutí správního orgánu a žalobě proti nečinnosti, také **žalobu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu**. Tzv. zásahovou žalobou se může žalobce domoci ochrany před nezákonnými zásahy správních orgánů, **které nejsou rozhodnutími, ale i přes to je jimi zasaženo do právní sféry žalobce**. V praxi se může jednat o celou škálu faktických úkonů správních orgánů (např. nezákonného policejního zásahu). Postupem času došlo u zásahové žaloby k ustálení tohoto institutu i v rozhodovací praxi vyšších soudů, když zde vedle specifík zásahové žaloby jako takové některá významná rozhodnutí v této oblasti představím.

Dlouhou dobu sloužila jako prostředek ochrany proti zpravidla jednorázovému protiprávnímu zásahu veřejné moci ústavní stížnost ¹⁾. S účinností zákona č. 150/2002 Sb., *soudní řád správní*, od 1. 1. 2003 se v právním řádu vedle „zásahové“ ústavní stížnosti objevil nově i institut zásahové žaloby ²⁾, který je upraven v § 82 zákona, když: „*Každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.*“ ³⁾ Následně až rozhodovací praxe stanovila, ve kterých případech je možné použít jako prostředek ochrany zásahovou žalobu a kdy ústavní stížnost.

Nejvyšší správní soud v jednom ze svých prvních rozhodnutí například konstatoval, že: „*Nezákonným „zásahem“ ve smyslu § 82 s.ř.s. nemůže být úkon policejního orgánu při výkonu působnosti orgánu činného v trestním řízení.*“ ⁴⁾ Soud jasně stanovil, že zásahovou žalobu lze

uplatnit **pouze vůči orgánu veřejné moci, který vykonává činnost správního orgánu, a nikoli vůči orgánu veřejné moci, který má postavení orgánu činného v trestním řízení.** V dalším rozhodnutí se Nejvyšší správní soud zabýval přípustností zásahové žaloby, když určil, že pro příslušnost soudů ve správním soudnictví je nutné splnit kumulativně tři podmínky, sine qua non (bez které nelze): „*Za prvé, jedná se o orgán moci výkonné či jiný z typu orgánů v definici uvedených. Za druhé, tento orgán rozhoduje o právech a povinnostech fyzických a právnických osob. Za třetí, toto rozhodování se děje v oblasti veřejné správy.*“⁵⁾

Judikaturu Nejvyššího soudu doplnil Ústavní soud, který dospěl k obdobným právním závěrům, když například ve svém rozhodnutí ze dne 18. 9. 2013, *sp. zn. I. ÚS 2661/13* konstatoval, že: „*Ochrana práv jednotlivců před zásahy Policie České republiky, pokud při nich policie nevystupuje jako orgán činný v trestním řízení, je zaručena prostředky správního soudnictví. Ústavní stížnost proti zásahu Policie ČR v takovém případě bude zpravidla nepřipustná pro nevyčerpání všech opravných prostředků.*“ Z rozhodnutí soudu tak obdobně plyne závěr, že **vystupuje-li policejní orgán jako orgán činný v trestním řízení, nelze se ochrany proti postupu správního orgánu ve správním soudnictví domáhat.**

Nejvyšší správní soud se v další věci zabýval nutnými podmínkami zásahové žaloby, když uvedl, že pro důvodnost žaloby podle § 82 a násl. s.ř.s. je dána kumulativním splněním následujících podmínek: Žalobce musí být **přímo** (1. podmínka) **zkrácen na svých právech** (2. podmínka) **nezákonným** (3. podmínka) **zásahem, pokynem nebo donucením** („zásahem“ správního orgánu v širším smyslu) **správního orgánu, které nejsou rozhodnutím** (4. podmínka), **a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo** (5. podmínka), **příčemž „zásah“ v širším smyslu nebo jeho důsledky musí trvat nebo musí hrozit opakování „zásahu“** (6. podmínka)⁶⁾. Není-li byt' jen jedna z uvedených podmínek splněna, nelze ochranu podle § 82 a násl. s.ř.s. poskytnout. Žalobou se tak například nelze domoci zamezení zásahu správního orgánu ex ante (očekávané, zamýšlené), nýbrž vždy zásahu ex post za splnění veškerých výše uvedených podmínek.

Zásahy správních orgánů lze rozdělit na **jednorázové** zásahy a **trvající** zásahy. Posouzení charakteru zásahu je důležité pro znění petitu žaloby, tj. zda bude žalobce podávat žalobu „*zápůrčí*“, tedy takovou, která směřuje proti zásahu, který doposud nebyl ukončen, nebo „*určovací*“, tedy směřuje proti zásahu, který již ukončen byl. U určovací žaloby soud nezkoumá, zda se žalobce mohl domáhat ochrany před zásahem jinými právními prostředky, u zápůrčí žaloby naopak takové zkoumání provést musí. Zjistí-li, že je žalobce nevyužil, musí žalobu odmítnout (§ 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 85 s.ř.s.). Až pokud neodmítne žalobu z těchto důvodů, může se zabývat včasností žaloby. Důležitou podmínkou pro úspěch žaloby je proto její podání v zákonné lhůtě, kde lhůta subjektivní činí dva měsíce ode dne, kdy se žalobce o nezákonném zásahu dozvěděl. Nejpozději lze žalobu podat v objektivní lhůtě dvou let od okamžiku, kdy k zásahu došlo. Pokud soud zjistí, že žaloba je opožděná, musí ji odmítnout (§ 46 odst. 1 písm. b) s.ř.s.).

V nedávné době vydal rozšířený senát Nejvyššího správního soudu rozhodnutí ⁷⁾, ve kterém vyjádřil odlišný právní názor na běh lhůt pro podání zásahové žaloby, který byl zcela odlišný dosavadní rozhodovací praxi, kterou do té doby všechny soudy jednotně zastávaly. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu vyjádřil v rozhodnutí názor, že rozlišování zásahů na jednorázové a trvalé je v praxi nejednotné a tím pádem nepředvídatelné, neudržitelné a navozující právní nejistotu. Doslova rozšířený senát Nejvyššího soudu uvedl, že rozlišováním případů, zda nějaký děj je pouze důsledkem zásahu či stále trvajícím zásahem: „*Tříští se samotné základy efektivní soudní ochrany, neboť dochází k neustálému zpochybňování základního předpokladu pro přístup k soudu – včasnosti žaloby.*“ Rozšířený senát proto došel při výkladu ustanovení o běhu lhůt pro možnost podání zásahové žaloby k závěru, že počátek běhu lhůt **počíná okamžikem započetí protiprávního zásahu, přestože důsledky takového zásahu, nebo samotný zásah může přetrvávat ještě dlouhou dobu, tedy i v případech, kdy se jedná o zásah trvalý, vůči kterému má být podána záporná žaloba.** Do okamžiku vydání rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu se přitom okamžik pro počátek běhu lhůt počítal od okamžiku, kdy byl trvalý zásah dokonán, respektive kdykoli v jeho průběhu, tedy v okamžiku, kdy si o zásahu žalobce sám může udělat nějaký úsudek.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu by podle názoru autora pojednání způsobilo významný zásah do sféry žalobců jako poškozených nezákonným zásahem správního orgánu, a to již za situace, když samotná lhůta pro možnost podání zásahové žaloby je sama o sobě krátká. Například v porovnání s promlčecími lhůtami v občanském zákoníku je poškozený vůči státu značně omezen při snaze domoci se svého práva již samotnou délkou subjektivní promlčecí lhůty. Uvedený právní názor rozšířeného senátu by v praxi měl významné důsledky, kdy by došlo k omezení možnosti ochrany žalobců při trvajícím zásahu. Rozhodnutí rozšířeného senátu by o to více poškozené omezovalo na jejich právech a neúměrně zvýhodňovalo stát. Paradoxně by mohlo dojít k tomu, že nezákonný zásah bude trvat déle jak dva měsíce, kdy by byl poškozený i po uplynutí této lhůty dotčen nezákonným trvajícím zásahem, proti kterému by ovšem již neměl možnost se v důsledku uplynutí subjektivní lhůty bránit.

K výše nastíněnému důsledku naštěstí nedojde vzhledem k tomu, že rozhodnutí Nejvyššího správního soudu **následně zrušil Ústavní soud** ⁸⁾. Ústavní soud zejména konstatoval, že rozšířený senát nepřiměřeně lpěl na gramatickém výkladu pojmu „došlo“, což by v praxi mohlo vést k nežádoucím důsledkům. Žalobci dotčení nezákonným zásahem správního orgánu kvůli závěrům rozšířeného senátu by se neobraceli na správní soudy, protože by vycházeli z toho, že jim uplynula žalobní lhůta podle s.ř.s., nicméně mohli by však stále podat včasnou ústavní stížnost. Takový stav by byl v rozporu se subsidiaritou ústavní stížnosti a povinností plynoucích z Listiny základních práv a svobod a Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Nejvyšší správní soud pak nedocenil dopad svých závěrů na mnohé typy zásahů, u kterých lze říci, že se stávají nezákonnými až jejich trváním v čase. Ústavní soud pak odkázal i na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, podle kterého lhůta pro podání žaloby ve skutečnosti u trvalého zásahu začíná každý den znovu.

Zásahová žaloba je nepostradatelným prostředkem ochrany proti nezákonné činnosti správních orgánů. Zákonodárce prostředek ochrany proti nezákonným zásahům správních orgánů do právního řádu sice zavedl, nicméně možnost poškozeného domoci se svého práva **je „omezena“ krátkými lhůtami pro uplatnění práva u soudu.** Dva měsíce pro možnost domoci se ochrany proti nezákonnému zásahu je krátká lhůta a autor osobně nespátřuje legitimní důvod pro to, aby byla lhůta pro podání žaloby nastavena takto krátce. Veřejná správa by měla být ve všech směrech správou profesionální, ve které k obdobným zásahům dochází minimálně, a zákonodárce by proto neměl mít obavu, aby měl poškozený možnost proti jednání správních orgánů efektivně zakročit i v delším časovém horizontu. Trend zákonodárce při zkracování lhůt poškozeným převzal i Nejvyšší správní soud, když naštěstí Ústavní soud jeho názor překonal, a navodil zpět rozhodovací praxi dlouholetou konstantní linií ve prospěch poškozených v již tak značně striktním prostředí krátkých lhůt.

¹⁾ § 72 odst. 1 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., zákona o ústavním soudu

²⁾ KEISLER, I. K soudní ochraně proti jinému zásahu veřejné moci. K dispozici >>> zde (8. 1. 2019)

³⁾ § 82 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., zákona soudní řád správní

⁴⁾ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, sp. zn. 2 Aps 2/2004

⁵⁾ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 5. 2008, sp. zn. 4 Ans 9/2007

⁶⁾ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2005, sp. zn. 2 Aps 1/2005

⁷⁾ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2017, sp. zn. 7 As 155/2015

⁸⁾ Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. II. ÚS 635/18

Celý text článku lze nalézt na
<https://www.epravo.cz/top/clanky/ochrana-pred-nezakonnym-zasahem-spravniho-organu-108724.html> (náhled 24.1. 2019)

3) Výpověď pro neuspokojivé pracovní výsledky před uplynutím lhůty poskytnuté k jejich nápravě

V rozsudku spis. zn. [21 Cdo 3795/2017](#), ze dne 19. 9. 2018, řeší Nejvyšší soud ČR další aspekty pro zaměstnavatelskou praxi významné a užitečné otázky, za jakých podmínek může zaměstnavatel přistoupit k uplatnění výpovědi z důvodu podle ust. [§ 52 písm. f\) zákoníku práce](#) spočívajícího v neodstranění neuspokojivých pracovních výsledků zaměstnancem. Z opačného úhlu pohledu je varováním pro zaměstnance, kteří dosahují neuspokojivých pracovních výsledků, tom smyslu, že zaměstnavatel nemusí dodržet zákonem předepsanou zaměstnanci stanovenou lhůtu k odstranění neuspokojivých pracovních výsledků za každou cenu, tedy **že přistoupit k podání výpovědi lze i před uplynutím stanovené lhůty k nápravě, je-li zřejmé, že jí nebude dosaženo.**

Podle ust. [§ 52 písm. f\) zákoníku práce](#) zaměstnavatel může dát zaměstnanci výpověď, nesplňuje-li zaměstnanec předpoklady stanovené právními předpisy pro výkon sjednané práce nebo nesplňuje-li bez zavinění zaměstnavatele požadavky pro řádný výkon této práce; spočívá-li nesplňování těchto požadavků v neuspokojivých pracovních výsledcích, je možné zaměstnanci z tohoto důvodu dát výpověď, jen jestliže byl zaměstnavatelem **v době posledních 12 měsíců písemně vyzván** k jejich odstranění a zaměstnanec je v přiměřené době neodstranil.

K naplnění důvodu výpovědi z pracovního poměru podle ust. [§ 52 písm. f\) části věty za středníkem zákoníku práce](#) dochází v okamžiku, kdy je zřejmé, že zaměstnanec přes písemnou výzvu zaměstnavatele neuspokojivé pracovní výsledky v přiměřené době neodstranil. Tento okamžik **zpravidla nastává po uplynutí přiměřené lhůty, kterou zaměstnavatel v písemné výzvě zaměstnanci k odstranění neuspokojivých pracovních výsledků stanovil, kdy zaměstnavatel v návaznosti na vytčené nedostatky v práci provedl (mohl provést) vyhodnocení pracovních výsledků zaměstnance.** Nelze však vyloučit situace, ve kterých s ohledem na povahu a množství nesplněných pracovních úkolů zaměstnance a stav jejich rozpracovanosti, způsob hodnocení pracovních výsledků zaměstnanců u zaměstnavatele, popřípadě též s přihlédnutím k dosavadnímu přístupu zaměstnance k plnění pracovních povinností bude ještě před uplynutím zaměstnavatelem stanovené (přiměřené) lhůty nepochybné (zjevné), že v době, která zbývá do jejího uplynutí, k odstranění neuspokojivých pracovních výsledků zaměstnance nedojde (nemůže dojít). V těchto případech je ještě před uplynutím uvedené lhůty zřejmé, že zaměstnanec přes písemnou výzvu zaměstnavatele neuspokojivé pracovní výsledky neodstranil, a že tedy došlo k naplnění důvodu výpovědi z pracovního poměru podle ust. [§ 52 písm. f\) části věty za středníkem zákoníku práce](#). **Nezbytnou podmínkou naplnění výpovědního důvodu ve smyslu ust. [§ 52 písm. f\) části věty za středníkem zákoníku práce](#) zde tedy není, aby zaměstnavatelem stanovená (přiměřená) lhůta k odstranění neuspokojivých pracovních výsledků také uplynula.**

Lze proto uzavřít, že k platnému rozvázání pracovního poměru výpovědí z důvodu uvedeného v ust. [§ 52 písm. f\) části věty za středníkem zákoníku práce](#) může zaměstnavatel přistoupit i před uplynutím přiměřené lhůty, kterou zaměstnanci stanovil k odstranění neuspokojivých pracovních výsledků v písemné výzvě učiněné v době posledních 12 měsíců, je-li s ohledem

na povahu a množství nesplněných pracovních úkolů zaměstnance a stav jejich rozpracovanosti, způsob hodnocení pracovních výsledků zaměstnanců u zaměstnavatele, popřípadě též s přihlédnutím k dosavadnímu přístupu zaměstnance k plnění pracovních povinností nepochybné (zjevné), že v době, která zbývá do jejího uplynutí, k odstranění neuspokojivých pracovních výsledků zaměstnance nedojde (nemůže dojít), potvrdil Nejvyšší soud ČR v rozsudku spis. zn. [21 Cdo 3795/2017](#), ze dne 19. 9. 2018.

Řešení sporného případu - Zaměstnanec pracoval jako regionální manažer. Náplní jeho práce bylo rozvíjet obchod ve svěřené expozituru, aktivně vybírat, nabírat a zaškolovat nové pojišťovací zprostředkovatele, podporovat nové i stabilní pojišťovací zprostředkovatele v terénu a zajišťovat růst celkové produkce expozitury. Protože průběžně neplnil roční plán příslušné místní expozitury stanovený pro rok 2014 zejména z důvodu nedostatečného nábory nových pojišťovacích zprostředkovatelů, kteří zajišťují produkci expozitury (jejich nábor a následné zaučení v podobě doprovodu na schůzky s klienty představoval klíčovou činnost regionálního manažera), zaměstnavatel stanovil žalobci akční plán na období měsíců duben až říjen, kterým mu uložil, aby rozšířil obchodní skupinu minimálně o čtyři pojišťovací zprostředkovatele, absolvoval s nimi minimálně deset doprovodů týdně, nastavil změny ve vedení náborových pohovorů a denně evidoval výsledky činnosti do aplikace Outlook, a který žalobce nesplnil. Dopisem ze dne 4. 7. 2014 zaměstnavatel vyzval zaměstnance k odstranění neuspokojivých pracovních výsledků (vytkl mu, že plán produkce nových pojišťovacích zprostředkovatelů činil ke konci června 2014 jen 83 % plánované hodnoty, plán produkce nových pojišťovacích zprostředkovatelů činil ke konci stejného období jen 17,3 %), zaměstnanci bylo uloženo, aby do konce září 2014 rozšířil tým minimálně o pět nových pojišťovacích zprostředkovatelů, s nimi dosáhl produkce v měsíci červenci 35 000 Kč, srpnu 60 000 Kč a září 70 000 Kč, doprovázel je na schůzky s klienty minimálně desetkrát týdně, a dále zajistil snížení propadu plánované produkce o 50 %, tj. na částku, která koncem měsíce září nebude vyšší než 208 000 Kč. Do doby výpovědi z pracovního poměru ze dne 29. 9. 2014 zaměstnanec tyto úkoly nesplnil, neboť skupinu rozšířil jen o jednoho pojišťovacího zprostředkovatele, který nedokázal dosáhnout produkce vypočtené pro pět pojišťovacích zprostředkovatelů, absolvoval jen osm doprovodů týdně a místo plánovaného snížení propadu produkce došlo naopak ještě k podstatnému prohloubení celkové ztráty, úkoly přitom byly reálně splnitelné, pokud by se žalobce intenzivně věnoval náboru nových pojišťovacích zprostředkovatelů.

Nejvyšší soud dospěl k hodnocení, že v době podání výpovědi z pracovního poměru ze dne 29. 9. 2014 zaměstnavatel mohl se zaměstnancem platně rozvázat pracovní poměr z důvodu uvedeného v ust. [§ 52 písm. f\) části věty za středníkem zákoníku práce i před uplynutím \(přiměřené\) lhůty](#), kterou zaměstnanci stanovil k odstranění neuspokojivých pracovních výsledků, neboť z vyhodnocení obchodního měsíce provedeného v září 2014 zcela nepochybně vyplynulo, že s ohledem na povahu a množství nesplněných pracovních úkolů, jak byly zaměstnavatelem zaměstnanci uloženy ve výzvě k odstranění neuspokojivých pracovních výs-

ledků ze dne 4. 7. 2014, a stav jejich rozpracovanosti, je vyloučeno, aby v době zbývající do uplynutí této lhůty (během dvou pracovních dnů) došlo k požadované nápravě.

Celý text článku lze nalézt na

<https://www.epravo.cz/top/clanky/vypoved-pro-neuspokojive-pracovni-vysledky-pred-uplynutim-lhuty-poskytnute-k-jejich-naprave-108676.html> (náhled 24.1. 2019)

V.

Nové právní předpisy

Ve sledovaném období od 28.12. 2018 do 24. 1. 2019 bylo vydáno celkem 32 předpisů a obdobných závazných aktů českého právního pořádku, z toho 4 sdělení ministerstva a jiných oprávněných orgánů, 2 sdělení úřadů, 0 sdělení Státní volební komise, 3 nařízení vlády, 13 vyhlášek, 7 zákonů, 0 úplné znění zákona, 2 nálezy Ústavního soudu, 0 sdělení Ústavního soudu, 0 ústavní zákon, 0 usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, 0 Rozhodnutí vlády České republiky, 1 Rozhodnutí prezidenta republiky, 0 Rozhodnutí předsedy Senátu Parlamentu České republiky, 0 Zákonné opatření Senátu a 0 Usnesení Poslanecké sněmovny o schválení zákonného opatření Senátu.

Za monitorované období byly schváleny a publikovány ve Sbírce zákonů m. j. některé předpisy, které se mohou úzce dotýkat činnosti OP a doporučuji je tedy zaznamenat a doplnit jimi vedený archiv potřebných právních předpisů jednak pro operativní poskytování poradenských služeb a jednak pro informaci.

Vyhláška č. 333/2018 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad – od 1. ledna 2019 platí zde uvedené sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel, sazby stravného a průměrných cen pohonných hmot.

Pozn.) text psaný *zelenou kurzivou* je citace znění ustanovení z právního předpisu nebo výňatek z textu související literatury či výňatek z textu rozhodnutí orgánu anebo upozornění na odkaz ustanovení právního předpisu nebo dotčeného dokumentu

Zpracoval: JUDr. Karel J a r e š

Dne 29. ledna 2019

Asociace občanských poraden, z.s.
Sabinova 287/3, 130 00 Praha 3
IČO 65998642
Tel: 284 019 220
Email: aop@obcanskeporadny.cz
www.obcanskeporadny.cz